

Verdeelde SPD moet voorzittersduo kiezen

[Achtergrond](#) - 3 september 2019 - Auteur: Marja Verburg

De SPD zoekt een nieuwe partijvoorzitter. De verkiezing zal de sociaal-democraten tot en met december bezighouden en de verdeeldheid binnen de toch al zo geplaagde partij benadrukken. Een deel van de voorzitterskandidaten wil dat de SPD zo snel mogelijk uit de bondsregering stapt, anderen willen juist dat het kabinet Merkel-IV zijn termijn afmaakt. (*Updates 5-9-2019 en 16-9-2019: zie verderop in dit bericht bij de lijst met kandidaat-voorzitters*)

De vorige voorzittersverkiezing is nog maar anderhalf jaar geleden en ook toen was het een pijnlijk proces. Na weken van geruzie besloot het SPD-partijcongres in januari 2018 toch [in te stemmen met regeringsdeelname](#) - een beslissing die de partij tot op de dag van vandaag verdeelt. Dat het besluit er kwam, was mede te danken aan een vlammend betoog van Andrea Nahles. Zij was de beoogde voorzitter, maar eerst moest er nog [flink intern ruzie](#) worden gemaakt, voor ze het in april 2018 ook daadwerkelijk werd.

Nahles moest voor de broodnodige vernieuwing van de partij zorgen, die verkiezing na verkiezing dramatische verliezen incasseerde. Dat lukte haar niet. In mei van dit jaar leed de SPD opnieuw zware nederlagen bij Europese verkiezingen en de deelstaatverkiezingen in Bremen. In de onrust die ontstond, moest vooral Nahles het ontgelden. Die gooide daarop de handdoek in de ring: ze voelde zich niet meer gesteund door haar partij.

Sindsdien wordt de SPD geleid door de interim-voorzitters Manuela Schwesig, Malu Dreyer en Thorsten Schäfer-Gümbel. Zij bewaken het fort tot er een nieuwe voorzitter is - of een voorzittersduo. De partij heeft er graag twee, een vrouw en een man, liefst ook Oost- en West-Duits, om de SPD als geheel beter te vertegenwoordigen.

Weinig animo

In eerste instantie leek er nauwelijks animo onder SPD'ers om de partij te leiden. De kandidaten die zich meldden, waren zelfs binnen de SPD nauwelijks bekend. In de loop van de zomer kwamen daar bekendere namen bij, maar het was nog steeds geen eerste garde. Binnen de SPD groeide de vrees dat de partij nog

verder af zou glijden als zich geen prominente voorzitterskandidaten zouden melden, schreef [Spiegel Online](#).

Binnen de SPD groeide de vrees dat de partij nog verder af zou glijden als zich geen prominente voorzitterskandidaten zouden melden

Toen verscheen Olaf Scholz (61) ten tonele: vice-kanselier, minister van Financiën en voormalig burgemeester van Hamburg. In juni had hij nog gezegd dat het voorzitterschap niet was te combineren met zijn andere functies. Maar bij een etentje bij minister van Buitenlandse Zaken Heiko Maas thuis zouden hij, Maas en minister van Werkgelegenheid Hubertus Heil hebben afgesproken dat Scholz zich toch kandidaat zou stellen, schreef de [Bild Zeitung](#). En dus meldde hij de partijtop in augustus dat hij bereid was voorzitter te worden “als jullie dat willen”. Erg enthousiast klonk het niet.

Scholz en Keywitz

Scholz moest nog op zoek naar een vrouwelijke mede-kandidaat. Dat werd Klara Geywitz (43) uit Brandenburg. Scholz en Geywitz zijn pragmatisch, staan voor een gematigde middenkoers van hun partij en zien het liefst dat de SPD de rit in Merkel-IV tot 2021 uitzit. Kandidaten van de linkervleugel als Karl Lauterbach en Nina Scheer zijn daarentegen uitgesproken tegenstanders van de ‘grote coalitie’ met de CDU/CSU. Anderen zijn ambivalent, spreken zich er niet direct voor uit dat de SPD uit de regering stapt, maar zien toch liever een linkse samenwerking.

De voorzittersverkiezing betekent wekenlang discussies over de toekomst van de partij

Afgelopen zondag sloot de inschrijving voor de kandidaten, de dag dat de SPD opnieuw verliezen moest incasseren, dit keer bij de verkiezingen in Brandenburg en Saksen. Op de valreep [meldde ook komiek Jan Böhmermann](#) dat hij de SPD wel wilde leiden, maar hij voldeed niet aan de vereisten. Maar, [zo liet hij weten](#), het zal met zijn kandidatuur alsnog goedkomen als de SPD “naar schatting in het voorjaar van 2020 een nieuw voorzittersduo zoekt”.

De officiële kandidaten, die steun hebben van een deelstaat-partijafdeling of een aantal regio's, zijn naast Olaf Scholz en Klara Geywitz:

- Gesine Schwan (76), politicologe, lid van de SPD-Grundsatzkommission die de partijlijn mede bepaalt en tweemaal kandidaat voor het bondspresidentschap; en Ralf Stegner (59), vice-voorzitter. Beiden zijn West-Duits, behoren tot de linkervleugel en zijn ambivalent over de grote coalitie in Berlijn
- Boris Pistorius (59), minister van Binnenlandse Zaken van Nedersaksen; en Petra

Köpping (61), minister van Integratie in Saksen. Zij zijn voorstander van een gematigd linkse koers. Pistorius is kritisch over de grote coalitie, maar sluit niet uit dat die tot 2021 blijft.

- Karl Lauterbach (61), Bondsdaglid, gezondheidsexpert en 'moreel geweten van de partij' en Nina Scheer (47), milieudeskundige. Beiden zijn West-Duits, behoren tot de linkervleugel en beiden willen ze dat de SPD zo snel mogelijk uit de grote coalitie stapt.

- Christina Kampmann (38), parlementariër in Noordrijn-Westfalen; en Michael Roth (48), staatsminister voor Europese Zaken bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Beiden zijn West-Duits, gematigd links en ambivalent over de grote coalitie.

- Hilde Mattheis (64), Bondsdaglid; en Dierk Hirschel (49), econoom. Beiden zijn West-Duits en lid van het Forum Demokratische Linke 21, een linkse vereniging binnen de SPD. Mattheis is tegenstander van de grote coalitie, Hirschel heeft zich daar niet zo duidelijk tegen uitgesproken.

- Saskia Esken (58), Bondsdaglid; en Norbert Walter-Borjans (66), voormalig minister van Financiën in Noordrijn-Westfalen. Beiden zijn West-Duits. Esken behoort tot de linkervleugel en is tegen de grote coalitie, Borjans geldt als gematigd links en is ambivalent over de regeringsdeelname van de SPD.

- Simone Lange (42), burgemeester van Flensburg (Sleeswijk-Holstein); en Alexander Ahrens (53), burgemeester van Bautzen (Saksen). Beiden behoren tot de linkervleugel van de partij en zijn tegenstanders van de grote coalitie.

Update 5-9-2019: Lange en Ahrens hebben zich op 4 september op de eerste bijeenkomst waarop de kandidaten zich voorstelden, [teruggetrokken](#). Zij willen Esken en Borjans steunen in de hoop dat die meer zo meer kans maken.

- Karl-Heinz Brunner (66), Bondsdaglid uit Beieren. Hij behoort tot de conservatieve vleugel (Seeheimer Kreis) van de SPD en heeft zich als enige zonder duo-partner aangemeld. Hij vindt dat veel SPD'ers te negatief zijn over de grote coalitie.

Update 16-9-2019: Brunner heeft zich als kandidaat [teruggetrokken](#) om "een duidelijkere toespitsing in het kandidatenveld" mogelijk te maken.

Toekomst bondsregering

De in totaal 17 kandidaten mogen zich vanaf woensdag op 23 regionale bijeenkomsten aan de leden voorstellen. Dat betekent dus wekenlang discussies over de toekomst van de partij. De vraag is de SPD daarbij gebaat is. De leden mogen zich na de conferenties uitspreken voor hun favoriet of favorieten via een referendum, waarvan het resultaat in november wordt verwacht.

De benoeming volgt op het partijcongres op 6 december. Daar staan, bijna twee

jaar na de beslissing toch te gaan regeren, ook de tussentijdse evaluatie en de toekomst van de grote coalitie op de agenda.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/33208/verdeelde-spd-moet-voorzittersduo-kiezen>